

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 40

Mercuri 24. Octombrie

1862.

Societatea internationala pentru progresul sciintielor sociale. (Urmare).

II.

Din reportul asupra sedintei a doua, 23. Sept. ne marginim a estrage numai cele relative la a doua sectiune „legislatiune comparativa“ fiindu ca este in situatiunea actuala d'unu mare interesu generale. Cu o di inainte s'a aflu ca 'n desbaterea acestei sectiuni voru combate mai multi oratori celebri, cumu Domnii Palletan, Girardin, Desmarest si alti, in cestiunea legislatiunii de presa, si asteptarea acestei lupte atrase unu numeru de auditori straordinari atatu de mare, in catu sal'a destinata pentru desbaterile sectiunilor s'a gasitu pré mica; d'ace-a s'a stramutatu sedinti'a in sal'a cea mare rezervata pentru sedinti-tele completului.

Oratoriulu antaiu in scrisu era Domnu Emil de Girardin. „Domnii mei!“ dise, „Scopulu speciale alu acestei adunari este d'a face o comparatiune a tuturor legiurilor asupra presei, spre a puté trage dintr'ins'a conclusiuni pentr'o constitutiune ideale de presa. Posedu intr'adeveru la Paris o lada plina de materialuri, cari ar fi de ajunsu pentru asemenea lucrare de colectiune, dar amu lasat'o a casa, fiindu ca imi sunt pretioase si fiindu ca asemenea documente potu esi mai lesne din Françi'a decatu potu reintrã.“ Oratoriulu. desvolta acumu propri'a sea sistema despre legislatiunea de presa care se pôte resuma in radical'a departare a oricarei legiuri de presa, si acésta din cauza, ca delictete de presa nu esistu si nici nu potu esiste. Libertatea presei nu este nimicu altu de catu libertatea d'a se gandi in gur'a mare, si o crima a gandului nu esiste. Déca ar fi adevratu, ca diaristii potu prefaca unu guvern u bunu intr'unu guvern u reu, o carte prósta

intr'un'a laudabile, o dantiuitória buna intr'un'a rea, o novela minciunósa intr'un'a adevrata, si vice vers'a — atunci tierile in cari domina o libertate relativa de presa, cá Belgi'a si Engliter'a ar trebui se fia cele mai nefericite din lume, si din contr'a tierile bicuite de censura si de totu felulu de opritória ale presei, cá Rusi'a si altele, ar trebui se fia demne de invidiatu! D'ace-a tóte delicatele de presa sunt numai d'o natura imaginaria. Déca adversarii acestei opiniuni ar avé dreptate, atunci fára indoieála censur'a ar fi sistem'a cea mai preferibile. Dar atunci, de unde provine, ca pretutindene se cauta a micior'a mesurile preventive prin legi represive? Afara d'acést'a tóte legile penali esistinti (in privinti'a presei) sémena cu acea lege, care pedepsia p'unu furu, nu pentru ca furase, ci pentru ca fusese destulu de negliobu a se lasa ase prinde. Oratoriulu pentru aceste consideranti se declara pentru libertatea absoluta a presei, pentru radical'a desfiintare a ori carii legiuri de presa.

Domnu Eugene Pelletan, care e primitu c'unu uraganu de aplause, incepe in chipulu urmatoriu: „Domnii mei! In locu d'acésta isbucnire a simpatiei domniei vóstre, care pré multu me onóra, amu trebuintia mai multu de indulgenti'a vóstra. Schimbarea a fostu pré rapede cu mine, amu resuflatu pré iute, cu plaminii pré setosi aerulu libertatii ce sufla aici. si acestu aeru m'a batutu la capu; — d'ace-a me indoiescu, déca slabele mele puteri voru puté fi d'ajunsu in servitiulu vointiei mele. Esistu doue familie de staturi europiane, acele in care opiniunea publica e libera, si acele, unde este in lantiri. Cele dupe urma au mai totu d'aun'a cate ceva de ascunsu si o ratiune secreta pentru care au modesti'a d'a nu lasa se se vorbésca catu si de puçinu de etc. Sistemele ce le punu in aplicatiune sunt de diferita natura. In Rusi'a, spre esemplu, este censur'a; acolo autoriulu

are unu colaboratoriu oficial, care refeca, forfeca, taia, tóca, derapena ideiele sale, — dar celu puçinu persón'a autoriului e asecurata, fiindu ca censoriulu taia ori ce erima a scrisului de la radecina si o face cu neputintia. In Franci'a predomina sistem'a prein-sciintiariloru (avertimentelor), cea mai uritiósa, cea mai imorale din tóte; acolo la intrarea pesterii oficiale se afla unu sînge si devis'a lui este: ghicesce-me s'au te mananca! Cu tóte acestea s'afia si acolo diaristi, cari, pusi intre consciint'a loru si 'ntre periculu necunoscutu, nu asculta de catu pe cea d'anteu — pentru dînsii s'a construitu St. Pelagie.

Ce a castigatu tiér'a, pres'a cu acea tacere impusa de susu? ca-ci pres'a francesa nu este de catu o forma noua a tacerii, chiaru de vomu admite acele diarie supuse, cari cá tievile organului suptu man'a organistului, canta totu-deaun'a aceleasi melodie? Care este urmarea? O desaversita derapanare a vietiei spirituale, intristare in intru, desconsiderare in afara. Pres'a diace de mórte, literatur'a tiresce morbulu cu sine; nici unu nou talentu, nici o opera mare nu s'a mai ivitu de candu cu anii apasarii, si numai asia numitulu spiritu, spiritulu glumetiú fara altu scopu de catu glum'a, a remasu in infflorire; asi puté aduce aminte unu cuventu care de curendu m'a condusu in inchisória. (Lungi aplause.) Si ce a castigatu guvernulu din acea apasare? Nimicu de catu ca cuventulu liberu, pe façia, a fostu inlocuitu cu acea presa secreta, omni-presinte, neapucabile, a sioptelor, a sgomoteloru, pe cari „Monitoriulu“ pare a le deminti numai cá se fia mai in genere crediute, si cari discrediedia, injosescu si espunu dispretiului tóte marimile, tóte demnitatile, tóte functiunile in statu!“

Oratoriulu vine acumu la sistem'a desvoltata de Domnulu Emile de Girardin, cu ale carii principie se unesce in ceea ce s'atinge de afaceri de ratiune, de discussiune si de doctrina. Ori ce mesure luate in contr'a acestoru punturi este din evulu mediu; dar' elu admite doue exceptiuni atingatórie de fapte; doue articule represive trebuie, dupa parerea lui, se reguleze pres'a: calomni'a, nu contr'a ómeniloru de statu, ci contr'a persónelor private, si alu doile, apelulu la arme in contr'a starii de lucrari esistinti, trebuescu pedepsite. — Dupa o diatriba infocata despre puterea preseii, oratoriulu termina cu urmatóriele cuvente: „Libertatea este legea fundamentale a istoriei, ea va veni si va reveni acolo, de unde o tirania momentana a respins-o. Facu apelu la acelu sublime vulneratu,

care departe d'aci diace suferindu de picioru — ilu vomu revedé, mândru, 'naltu si liberu, acoperindu cu marea s'a umbra pe pretinsii invingutori ai lui! Si noi insine, dupa ce vomu fi trecutu fruntari'a acestei tieri libere, intorcundu-ne in a nóstra, ne vomu face datori'a in sensulu libertatii si vomu strigá celoru la putere: „Amu lepadatu armele nóstre, eaca peptulu nostru deschisu, loviti. — Dar, catu de multu voru sangerá ranele nóstre, sangele nostru va ingrasiá campulu libertatii si diu'a va veni in care va resari seminti'a cu stralucire!“ (Aplause scotóse si o agitatiune mare si indelungata; siedinti'a remane suspinsa pentru catu-va timpu).

Domnulu de Pressensé (Elveti'a) tine unu cuventu lungu si frumosu, prin care cere libertatea absoluta, nemarginita pentru polemica in afacerile de religiune. Candu s'a publicatu „viéti'a lui Isus Christu.“ de David Strauss, s'a redicatu marele seu invetiatoriu, reposatulu Neander, cu tóta energi'a, in contra intentionii unei persecutari juridice a disei opere, dar Neander a luat pan'a si a combatutu teoriile autoriului. Oratoriulu, elu insusi preotu, doresce din fundulu animei se vija mai curundu diu'a, candu nici unu Iantiu, nici unu obstaclu, nici unu budgetu alu cultului nu se va mai pune intre consciint'a contemporaniloru si ideele religióse. (Aplause vive). Oratoriulu termina cu cuventele lui Tertuliano: „Nimicu nu este mai irreligiosu de catu siluirea religiósa!“

Domnu Desmarest, celebrulu advocatu parisianu, combate printr'unu cuventu elocinte teori'a lui Girardin, pe care o califica, cá o emanatiune a individualismului. Dar individulu nu este isolatu, se contopesce in societate si drepturile fia-carui in parte sunt marginite prin drepturile vecinului. Acele drepturi voiesce se fia asecurate prin legislatiune exercitata de societatea insasi, adeca printr'unu tribunale de jurati. Elu termina, referindu-se la cuventulu precedentu, c'unu apelu infocatu la libertate in tóte tierete, si anume in sudulu Europei, pentru despartirea intereselor lumesci si religióse, „pentru beseric'a libera in statulu liberu!“

Domnulu Berardi, directoriulu diarului „Independance belge,“ dice: Pres'a este cea mai mare putere cunoscuta; este putinte pentru bine, dar tocmai pentru acest'a este putinte si pentru reu, numai puterea ei este mai mare in casulu d'antaiu, fiindu ca atunci predica adeverulu, ear in casulu alu douile s'afia pe terminulu neadeverului. Elu, in contradictiune cu

Domnulu Pelletan, nu voiesce nici o lege 'n contr'a calomniei si'n contr'a cercariloru de rescóla, fiindu ca formularea legii ar fi pré anevoia si fiindu ca limitele intre adeveru si neadeverulu culposu sunt pre strimpte.

Domnulu Pelletan apera opiniunea s'a, care nu s'atinge decatu de fapte si lasa ide'a neatinsa. Elu se refere la legislatiunea englesa de presa, care in acésta privintia merita a fi imitata in ori-ce tiér'a.

Domnu Emile de Girardin mantiene asemenea opiniunile sale in contr'a oratoriloru ce le-au combatu. Dnii Pelletan si Garnier-Pages sustienu din nou pres'a. Unu mare succesu a mai avutu Domnulu Buse, advocatu la Gand, laudandu pres'a, cuventulu liberu, cá precursoriulu ori carui progresu, eá paladiulu libertatii, cá asilulu adeverului si frumosului, cu cuvente esite dintr'o adenca convinctiune si cari pentru acest'a au si gasitu unu resnetu in tóte animele.

La patru óre si diumetate s'a terminatu acésta discussiune cea mai insemnata a dilei de astadi a congresului.

D. d. R.

Dedicatiune.

Pré inaltiata Dómna.

Intr'unu siru de mai multi ani m'amu ocupatu cu stringerea si coordonarea poeziiloru poporale din tierile romanesci, si amu pervenitu a formá o colectie interesanta de Balade istorice, de Legende, si de felicitate cantice improvizate de poporulu romanu in órele sale de suferintia s'au de veselie, de cadere s'au de marire.

O parte din acele petre scumpe ale comórei geniului romanescu au fostu scóse la lumina si traduse in limbele francesa, englesa si germana. Fiindu pretutindenea bine primite, ele au desteptatu luarea aminte a ómeniloru eruditi, si au contribuitu a trage simpatii meritate asupr'a natiei nóstre, uitata si purasita de atatea vécuri pe marginile orientului.

Complectandu acumu, pre catu 'mi au fostu prin putintia, colecti'a inceputa, si dorindu a face cá se contribue insusi geniulu poporului in folosulu asilului de copii-gasiti, ce pórtá numele Inaltimei Vóstre, iau indresnéla a heredi acestui asediamentu manuscrisulu meu de poesii culesse in sinulu poporului.

Ele cuprindu glasurile intime ale sufletului seu si merita de a fi unite cu glasurile de recunoscintia si de bine-cuventare ce resuna impregiurulu numelui

Inaltimei Vóstre. Ele sunt copii gasiti ai geniului romanescu, si prin urmare, au dreptulu a se bucurá de imbracisiarea Inaltei Protectrice a asilului Helen'a.

Amu onóre a fi, cu celu mai adencu respectu,

Alu Inaltimei Vóstre,

pré plecata si pré supusu servitoru

„V. ALECSANDRI“.

Bucuresci, 3. Octombre 1862.

Mari'a Sa Dómna a binevoito a respunde D-lui V. Alecsandri pentru serisórea autografa in cuprinderea urmatóre:

Domnulu Meu!

„Nu voiu se intardiu mai multo a ve multumi pentru bun'a si maranimós'a eugetare ce a'ti avutu. Amu cetitu cu multumirea ce voiu se ve esprime scrisórea, prin care 'mi dedicati complect'a editie a poeziiloru nationale culesse de voi. Ve multumescu cá romana si ca Dómna.

„Cá romana, ca-ci ati alaturatu numele meu la acésta lucrare patriotica, la aceste cantece scapate de uitare, multiamita seriósoloru vóstre cercetari, si carele aducu aminte bucuriile, dnrerile, istori'a si simtiemintele tiei. Fara a redicá ceva din caracterulu naiv alu espresiei poporane, a'ti mladiatu cu o rara fericire form'a acestoru incercari intaitóre. De acumu inainte aceste foi respandite ale trecutului nostru, sunt asiediate pe o carte frumósá, si ori catu de modestu a'ti fi la partea ce vi se cuvine, romanii nu voru desparti nici o data de Doine, Balade si Lacrimióre, numele poetului care a aruncatu o stralucire atatu de viuá asupra literaturii nationale.

„Cá Dómna, ve multiamescu ca a'ti datu cá de-seversita proprietate rodulu ocuparei vóstre de mai multi ani, Asilului-Elen'a, ce amu fundatu pentru pruncii gasiti. Acésta lucrare este o comóra adeverata pentru bietii mei micuti adapostiti, si o primescu cu recunoscintia.

Voiescu, cá editiile ce se voru face si se voru vinde in folosulu Asilului-Elen'a, se fia demne de geniulu poeticu alu romaniloru. Voiu comandá doua, din care un'a, editie de lucsu, pentru admiratorii frumusetiiloru poesiei poporane; ceea-lalta, editie tiparita cu caractere cirilice, fiindu menita a se vinde cu pretulu celu mai micu, vá servi a duce cantecele nationale ale Romaniei in sinulu muntiloru, in sate, in Monastiri, de unde le a'ti culesu cu pietate.

Dar mai multo in Asilulu-Elen'a acele poesii se voru pastrá; ca-ci ele, puse pe musica, voru legana

tinerele fîntie adapostite in elu. Micii copilasi ai asilului meu le voru cantá, si atunci voi fi indeplinitu aceea gingasia cugetare din scrisórea vóstra de a dedicá prunciloru gasiti din Romani'a aste poesii, pe care le numiti copii gasiti ai geniului romanescu.

Priimiti, Domnulu meu, cu espresia recunoscintiei pe aceea a stimei mele particulare.

Bucuresci, 11. Octombre 1862. „ELEN'A.“

Mesuri regulatórie de institutiune *).

Nr. sc. 45.

Pré-cinstilóru parinti protopopi si administratori protopopesii!

Cunósceti si singuri pré-cinstilóru parinti! grautatea, ce vi s'a impusu prin hotarirea soborului eparchialu din anulu 1850 sub §-lu 17, candu vi s'au incredintiatu inspectoratele din scolele protopopiate-loru respective.

Cunósceti si pedecele, care pe terenulu inaintarei culturai nationale le intimpinati mai in tóte dilele.

Cunósceti si aceea, ca chiamarei vóstre inspectorale scolare poteti corespunde numai pre lenga abnegarea intereseloru proprii, si prin sacrificiuri.

Ore chiamarea mea inspectorala suprema scolaru este mai usióra?

Déca éu nu m'amu descuragiatu de greutatile si neplacerile, ce me intimpina din partea acestui ramu alu chiamarei mele, si remanu credintiosu devisei mele: „inainte“: atunci faceti si présintiele vóstre asiá; nu ve spariati de greutati, ci cu barbati'a dovedita pasiti inainte pe terenulu coltiuros, obliti lu, cultivati-lu, ca-ci va rodi frupte nobile, frupte de luminarea fratiloru si filóru nostri de unu sange si de o religie!

*) Ceea ce se doria de multu, vedemu, ca din partea Ordinariatului gr. resariteanu se puse in lucrare. Ordinea e anim'a lucrurilor, si instructiunea ce o emise Esc. Sa D. Episc. B. Siagun'a pentru invetiatorii comunali va face se prosperese mai bine institutiunea poporala. Totu ce e pe suptu sóre e perfectibilu, numai se se puna odata mana seriósá la incepute de acestea salutarie, nelasanduse parasite — scolele séu incrediute in omeni'a séu bun'a aflare a invetiatoriloru, cari fora instructiuni, nu su responsatori de facendele loru. — Pe lenga acestea instructiuni se se mai creese si unu institutu pedagogicu completu si atunci rezultatulu acestoru instructiuni va fi salutaru. — R.

Eu asiá credu, ca cele mai mari greutati le-amu invinsu, ca-ci posedemu tipografi'a diecesana, si ne-amu ingrijitu pentru cartile trebuintiósé scolare, si care ne mai lipsescu, curendu le vomu avé; ca-ci numerulu scóleloru in eparchi'a nóstra se sue la 600, si asiá masin'a trebei scolare, si prin ea a culturai si a luminarei nationale, religiósé si morale o amu pusu in miscare si activitate, si ne-a remasu inca aceea indatorire, cá se aducemu masin'a trebei scolare si a culturai nationale la o stare totu mai perfecta.

Si toéma acésta impregiurare m'a indemnatu pre mine a compune, si a serie dupa modelulu adoptatu de catra tóte jurisdictiunile supreme scolari din lumea cultivata alaturat'a aci instructiune pentru invetiatorii nostri din scólele nóstre normale si capitale, cá asiá invetiatorii se póta duce cu sporu mai bunu chiamarea loru, si a reversá intr'o mesura mai mare radiele luminarei nationale.

Deci acést'a impartasindu, credu tare, ca prea cinstiele vóstre cá inspectori tractuali de scóle veti imbratisiá acésta a mea ingrigire pentru inaintarea trebei nóstre scolare amesuratu valórei ei, ce o are in sine ins'asi, si veti starui, cá atatu directorii locali de scóle, catu si toti invetiatorii nostri se si o procure, si s' o invetie de rostu, si dupa povetiele espuse in trinsa se se pórté.

De aceea bine veti face, déca veti conchiemá pre invetiatorii tractuali, spuindule cu acelu privilegiu, ca pe vacantiile anului viitoru voi tramite cu ajutoriulu lui D-dieu comisari scolari in eparchia, carii voru aduná pre invetiatorii dintr'unu protopopiatu, si voru tiené cu densii conferintie si esamene din acésta instructiune, si ca dorescu, cá comisarii mei se-mi reporteze cele de lauda despre invetiatorii nostri, ca adeca si devis'a loru este „inainte“, si ca acést'a o dovedescu in fapta.

Sibiu, 17. Septembre 1862.

Andrei, m. p.
episcopu.

Instructiune

pentru invetiatorii din scólele normale si capitale de religi'a ortodocsa resariténa, de sub inspectiunea suprema scolaru a bisericei ortodocse resaritene din marele principatu alu Ardealului.

I.

Introducere.

§. 1. Fiindu-ca cu ajutoriulu lui Ddieu, si din zelulu celu adevratu catra luminarea clerului si

poporului eparchialu parte se inmultiescu din anu in anu scólele parochiale, parte se infintiéza si scóle capitale prelunga cele normale parochiale, si numerulu invetiatoriloru bine pregatiti in sciintiele metodice si pedagogice se urca totu mai multu si mai multu, la care multu contribue aplicarea clericiloru la posturi de invetiatori scolari: pentru aceea subscris'a inspectiune suprema scolara se simte indemnata a inestrá cu inspectiune necesara pre toti invetiatorii de sub jurisdictiunea s'a, carii sunt aplicati la scólele normale si capitale, cá chiamarea loru s' o póta duce cu mai mare acuratetia si inlesnire.

§. 2. Scopulu acestei instructiuni este: a arátá invetiatoriloru didactic'a practica generala si speciala ja tractarea cu scolarii, si la predarea singuraticeloru obiecte de invetiamentu.

II.

Didactic'a generala la tractarea cu scolarii.

§. 3. Momentulu celu mai insemnatu pentru scolaru este acel'a, candu elu antai'a óra a intratu in scóla, si s'a infacisiatu invetiatoruluu seu. Cei mai multi scolari ducu cu sine la scóla disgustu si instrainare catra institutul scolariu, si catra invetiatorulu, pentru ca sunt pré multi parinti, cari amenintia copiiloru ei cu la scóla, dicundu-le la ori ce fapta petulanta: ca se voru dá scóla, unde stepenesce asprimea, déca nu se voru portá bine. Desi apoi, candu ajungu copii in anii obicinuiti pentru cercetarea scólei, parintii se nevoescu a arátá prunciloru loru folosulu celu mare, care-lu au toti aceia, carii ambla la scóla, si invétia bine: totusi impresiunea amenintiariloru d'antaiu si disgustulu de acolo desceptatu in ei catra scóla si invetiatoriu remane in mintea, in inim'a loru frageda.

§. 4. Si totusi invetiatorulu, de si cunósce fric'a si disgustulu catra scóla si catra sine a unoru scolari noui, debue se-i intimpine cu dragoste pre ei in momentulu acel'a mare, candu antai'a óra vede adunati in giurulu seu pre invetiaceii sei mici; debue se cuvinteze catra ei cu astfelu de dragosce, carea se produca ganduri inóue in ei, cá adeca invetiatorulu ei iubescce pre ei, si ca n'au cauza a se teme de densulu si de scóla. Deci dragostea invetiatoruluu se fia acelu factoru, care se puna in lucrare tréb'a intréga a crescerei. Dragostea este acelu midiu locu siguru, prin care invetiatorulu isi castiga siesi animele scolariiloru sei. Dragostea este acelu midiu locu siguru, carele inlesnesce invetiatoruluu greutatea sar-

cinei invetiatoresci. Invetiatorulu se aiba inaintea s'a cuvintele mantuatoruluu, care le-a rostitu. catra apostoli: Lasati pre prunci se vina la mine, si nu-i opriti dela mine, ca acestor'a este impart'i'a lui Ddieu! — Scolarii iubescce, onóra pre invetiatoruluu acel'a, si-lu asculta, carele iubescce pre ei; ér' din contra spaimentatoriu si neplacutu le este loru invetiatoruluu, carele se arata loru inchisu si posomoritu.

§. 5. Invetiatorulu, carele nici candu nu seuita, ca si dragostea, de carea elu totudeun'a debue se fia insufletitu catra invetiaceii sei, are si debue se aiba hotarele sale, unulu cá acest'a invetiatoriu nu se va seduc de dragoste, ca esorbitantiele si gresielele, ce le obserbéza la scolari, se le caracteriseze din dragoste catra ei de iviri voióse ale bucuriei copileresci, civa sci amestecá dragostea sa cu o asprime ratiunale, cá se puna esorbitantieloru si gresieleloru stavila, de a nu se intemplá mai multu acelea.

Manuscriptele

pastrate de Dn. Alexandru Gavra profesoru de preparandia in Aradu.
(Urmare.)

Materialu istoricu latinescu transilvanu cuprindiatoriu de o multime de observari importante spre compunerea unei istorii solide si sistematice romanesci, candu-va nu puçinu deservitóre.

1. Transumptulu conventuluu de Kolos-Monostoru, ce cuprinde privilegiile despre scótearea besericasiloru, de suptu dijma de Mihaiu Apafi, Acatie Barcsai, date subt liter'a A pag. 1.

2. Privilegiu dela Gabrielu liter'a B. pag. 9.

3. Privilegiu dela Mihaile Apafi lit. C pag. 12.

4. Privilegiu dela Mihaile Apafi lit. D pag. 16.

5. Privilegiu dela Gabrielu lit. E pag. 18.

6. Diplom'a I. a imperatuluu Leopoldu I. lit. F pag. 24.

7. Diplom'a II. a imperatuluu Leopoldu I. lit. G pag. 26.

8. Instanti'a cleruluu lit. K pag. 43.

9. Instanti'a episcopuluu lit. L. pag. 53.

10. Decretulu lui Carolu alu VI. lit. M. pag. 61.

11. Decretulu alu II. alu lui Carolu alu VI. lit. N pag. 69.

12. Decretulu alu III. alu lui Carolu alu VI. lit. O pag. 72.

13. Liter'a P Estraslu reprezentatiunei deputatiunale catra imperatulu pag. 75.
14. Liter'a Q Instantia catra imperatulu pag. 86.
15. Articolulu alu 2. din constituti'a aprobata partea 3, titulu alu 5. lit. R, pag. 105.
16. Instantia catra guvernul, lit. S, pag. 104.
17. Intarirea pretensiunilor prin legile divine etc., lit. T, pag. 110.
18. Proiectulu catra guvernulu Ardealului, lit. V, pag. 123.
19. Résoluti'a comisiunei lit. X, pag. 141.
20. Responsu catra atins'a comis. lit. Z, pag. 138.
21. Telcuirea terminului „in statu quo“ lit. A. 2 pag. 151.
22. Espunerea apasariloru catra imperatulu indreptata lit. Y, pag. 167.
23. Pof't'a comisiunei pag. 176.
24. Unele 'nsemnari ce se tienu de istori'a bisericii ardelenesci a romaniloru din insemnarile lui Brancovici (a despotului Georgie) in istor. universală a lui Engelu in partea 49, cartea a 3, pag. cartii aceea 480, eara a materialului acestuia, pag. 181 atinse.
25. Diplom'a lui Bela regelui ungar. cinului Joanitiloru la a. 1247 data, unde se afla stralucite expresii despre virtutea belică a romaniloru si despre imprejurarile de atunci a le loru pag. 187.
26. Despre monachulu spre episcopie recomen-dat, si la a. 1638 in vremea lui Jacigi I. Jorgyi batutu pag. 193.
27. Nevoiele si gónele cele crancene, ce la a. 1698 siliira pre episcopulu transilvanu romanu se fuga subtu scutulu unirei pag. 194.
28. Imperatulu la 1699 isi repetiesce randuial'a in treab'a unirei data, pag. 196.
29. La a. 1701 se slobodu din curte catra staturile transilvane unele improbatii pentru impedecarile romaniloru aruncate, pag. 198.
30. Demustrare françiesa despre purcederea, caracterului fisicescu si moralicescu alu romaniloru pag. 200.
31. Unele din sfer'a istoriei eclesiaticce pag. 201.
32. Unele din sfer'a istoriei eclesiastice pag. 202.
33. Notiie poetice nemtiesci despre tient'a, jocurile romaniloru din Transilvani'a, pag. 207.
34. Despre romanii banatieni, pag. 208.
35. Unele ce se tinnu de drepturile romaniloru, din fundulu regiu din Transilvani'a, pag. 209.
36. Se anumera manascrisele leccicóneloru romanesci, pag. 211.

37. Romanii in instrumintele vechi de multe ori se numescu olachi, pag. 211.
38. Argumentele aratatóre de purcederea romana pag. 212.
39. Se aducu si acele, cu care vreu unii se opogóra dela Bulgari, pag. 213.
40. Se atingu nesce observari cá adaugamentu, la cele ce in istori'a eclesiastica majoriana la pag. 86 se vorbescu 216.
41. Despre purcederea si latirea romaniloru din altu autoru, pag. 221.
- Tóta adunarea aceast'a sta din 222 de pagine in $4^0 = 27\frac{6}{8}$ de cóle.
- Aradu in 23. Juniu 1862.

Manuscriptum decopiatum:

Japis offendiculi

sive expositio originis causae discidii duar. Orient. scilicet. ecclesiarum, cum quinque controversiis, composita, atque in lucem publicam edita ab Helia Meniata Cephaloniensi Dei amantissimo Episcopo olim cernices et calabritorum in Peloponeso, in latinum autem sermonem conversa a Nicolao Mothonis et Gregorio Kositzki Anno 1752.

Continet 30 phileras in 4^0 manuscriptas.

Excussa sumtibus Joannis Jacobi Kornii Bibliopolae Vratislaviensis anno a Christo nato 1752.

Aradu in 23. Junie 1862.

I S T O R I ' A

imparechiarii intre biseric'a resaritulni si a apusului, carea s'au facutu pe vremea lui Mihailu Cerularie patriarchulu Tiarigradului. Si a soborului dela Florenti'a. Acumu anteu romanescce facuta, si scrisa de Jeromonachulu Samuil Klainu dela Sadu, din manastirea sintei Troitia din Blasiu.

1. Grecii gandescu, cá se se faca soboru a tóta lumea.
2. Parintii soborului dela Vasilea tramitu soli la greci, si 'i chiama la soboru in Vasilea.
3. Tomnealele latiniloru dela soboru din Vasilea cu grecii despre soboru.
4. Solii greciloru se lasa se intre soboru si se intarescu tomnealele loru.
5. Solii papii la Tiarigradu.
6. Pap'a vrea se mute airea soborulu dela Vasilea.
7. Grecii la Veneti'a vinu.
8. Imperatulu intra in Veneti'a.

9. Imperatul din Venet'ă merge în Feraria.
 10. Patriarhul vine la Ferari'a.
 11. Pap'a se sfatuesce cu grecii despre începutul soborului.
 12. Articuli, de care eră întrebare.
 13. Adunarea grecilor cu latinii în biseric'a sfântului Georgie.
 14. Începutul soborului dela Ferari'a.
 15. Întrebare între greci și latini de purgatoriu.
 16. A soborului dela Ferari'a șederea întâi a grecilor cu latinii.
 17. Șederea a două dela Feraria.
 18. „ a trei'a „ „
 19. „ a patru'a „ „
 20. „ a cincea „ „
 21. „ a șasea „ „
 22. „ a șaptea „ „
 23. „ a opt'a „ „
 24. „ a nou'a „ „
 25. „ a diecea „ „
 26. „ a unsprezecea „ „
 27. „ a doisprezecea „ „
 28. „ a treisprezecea „ „
 29. „ a patrusprezecea „ „
 30. „ a cincisprezecea „ „
 31. Pap'a dice grecilor, ca să voiescă și ei a se muta soborul la Florenți'a.
 32. Șederea a șaisprezecea, și mai pe urmă la Ferari'a.
 33. Pap'a și grecii mergu în Florenți'a.
 34. Șederea întâi dela Florenți'a.
 35. „ a două „ „
 36. „ a trei'a „ „ a 19.
 37. „ a patru'a „ „ a 20.
 38. „ a cincea „ „ a 21.
 39. „ a șasea „ „ a 22.
 40. „ a șaptea „ „ a 23.
 41. Grecii se sfatuescu între sine.
 42. Șederea a opt'a în rîndu a 24 dela Florenți'a.
 43. Șederea a nou'a în rîndu a 25 și cea mai de pe urmă.
 44. Grecii totu se sfatuescu pentru unire.
 45. Pap'a prin cardinali răspunde grecilor.
 46. Latinii scrisă trimitu grecilor marturisirea credinței sale despre Duhul sft.
 47. Imperatul merge la pap'a.
 48. Pap'a graiesce cu imperatul.

49. Imperatul îndeamna pe greci la unire.
 50. Sentenți'a patriarhului, a imperatului, și a celorlalți greci.
 51. Sentenți'a imperatului.
 52. Grecii se unescu.
 53. Sentenți'a cea mai de pe urmă a patriarhului.
 54. Hotărîrea sfântului și atota lumea soborului dela Florenți'a.
 55. Imperatul cere, se potta grecii de obicei slujă liturgie în biserică.
 56. Grecii la Tiarigradu.
 57. Acest'a au fostu soborul dela Ferari'a și dela Florenți'a din Itali'a.
 Are 509 pagini = $63\frac{5}{8}$ de côle în 4°,
 Aradu în 23. Iunie 1862.

Chronic'a romanilor

și a mai multora neamuri încatu au fostu ele așa de amestecate cu românii, scl.

Tomul I. are 810 de fetie.

„ II. „ 793 „ „

„ III. „ 492 „ „

Dinpreună 2095 de fetie sên $26\frac{17}{8}$ ee côle în 4° manuscrise.

Se recomandă mai vertosu pentru aceea, că deca în editiunea din Jasi, s'ar fi viritu ceva anachronismî, au alte smintu prin decopieri intrate, sên falsificăcuni, sên censur'a de acolo o ar fi forfecat fără de milă*), se se mai afle și manuscrisul acest'a din Ungari'a, cu care posteritatea înainte de editiunea a două se o potta conferi și curati.

Aradu în 22. Iunie 1862.

(Va urma).

Noue donuri la museul din Blasiu.

În bani: a) Dela comunitatea Ghiresiului 3 fl. v. a. — b) Prin Rm. D. Protopopu alu Gherlei Simeone Bocsia din colecta 34 fl. 55 cr. v. a. și anume dela DD. Sim. Bocsia 4 fl., Sim. Colceariu par. sânta argitei 2 fl. Petru Godoleanu, par. Mithiului 2 fl. Theod. Brehoriu, jude procesuale alu Ungurasiului 2 fl. Dem. Balasiu, par. Malutiului 4 fl. Moisi Anca, par. Batinului 1 fl. Gabr. Brehariu, par. Pinticului 1 fl. Ambrosiu Popu, par. Sasmiresiului 1 fl. Bas. Seceli, par. Arpasteului 1 fl. Georgiu Bati-

*) Censur'a din Jasi nu o a forfecat nicidecumu. Totta reviziunea manuscriptului a fostu concredinta de către repositul Domnului alu Moldavia Georg. Gica, Domnului A. Tr. Laurianu. Red.

nasiu, par. Cebei 1 fl. Sim. Palimeti, par. Salasiului 1 fl. Petru Tamasiu par. Hesdatei 1 fl. Bas. Capitani, invetiatoriu in Dengeleagu 1 fl. Elia Berciu, invet. in Ormanu 1 fl. Gabr. Hodosiu, invet. in Minthiulu Gherlei 1 fl. Greg. Ciurea, invet. in Sasmiresiu 1 fl. Nic. Ciopanu, invet. in Salathiu 1 fl. Sim. Popu. pr. c. in Hesdate 1 fl. Georgiu Moholea p. c. in Ormanu 1 fl. Georgiu Stanca, invet. in Petrihaza 1 fl. Joane Silasi, par. Seplacului 50 cr. Greg. Muresianu, par. Ormanului 50 cr. Jerem. Lochianu, par. Nimei 50 cr. Joane Hosu, par. Dengeleagului 50 cr. Gabr. Cupcea, invet. in Seplacu 50 cr. Theod. Popu, invet. in San. Margit'a 50 cr. Cem. Masvea, inv. in Batinu 50 cr. Georgiu Campianu, invet. in Cetana 50 cr. Alecs. Duca, invet. in Mica 50 cr. Greg. Pinteaa, inspret. scol. din Seplacu 50 cr. Elia Tartia, jude in Ormanu 50 cr. Sim. Popu, par. Cudorului 25 cr. Gabr. Cherechesiu, p. c. in Dengeleagu 25 cr. Joane Gora, curat. in Seplacu 25 cr. Petru Farkasiu curat. p. din Cetan 25 cr. Petru Racoltia fetu la s. basereca a Ormanului 20 cr. Mat. Bocosiu, insp. schol. in Ormanu 20 cr. Joane Rusu, judele Codorului 20 cr. Mich. Manu, croitoriu in Chirea 20 cr. — Sum'a 37 fl. 55 cr. v. a.

In obiecte. D. jude regiu in Orestia G. Domsia, una piatra sculpta „Jupiter si Europa“ lucrata de unu betranu de 80 ani si rescumparata de D. donatoriu cu 40 fl.; a fostu la espusetiunea din Brasiovu a. c.

Ecs. Sa D. Metrop. Alecsandru conte St. Siutiu 5 bucati minere. — D. J. Puscariu, 2 stufe de argintu dela Poian'a-merului in distr. Fagarasiului. — D. J. Ignatu locoten. in Belgradu, 1 lampa romana cu inscript. FORTIS, si 4 numi romani din ruinele Apulului. — D. Adam Varadi in Deva, 4 numi grececi de argintu. — D. Bas. Popu, propr. in Ghiuluisiu, 4 numi de argintu recent., 1 pfen. de aram., 1 urna rom. aflata in campulu Ghiuluisului. si 1 piatra in forma de icu. — D. Nic. Bota de A. Zul., 2 oua de dropia aflate in campulu Siardului, si 16 numi (din cari 1 rom. de arg. 12 de arg. recent. si 3 de aram. recen.) — D. M. Panga s. docente in Orlatu, 4 numi de arg. rec. — D. Jos. Balintu par. in Petridu 1 numu rom. de aram. galb., si 1

de aram. rec. — D. J. Grozescu scol. 1 num. aram. rec. (doi bacoichi). — Stefanu Dancu gimn. 1 num. arg. rec. Sim. Olteanu gimn. 1 numu de aram. rec. — D. G. Totoianu theol., 1 numu rom. de arg. — D. J. Domsia teol., 1 numu de aram. rec. — J. Bugneru gimn., 2 numi de aram. rec. — J. Horsia stud., 3 numi (1 aram. aram. galb., 2 arg. rec.) — D. Nic. Suru din Buciumu 2 numi miei rom. stersi (1 de arg., 1 de rom.), si unu petrificatu. — D. Alecs. Macabeu, judele Buciumului, 4 numi rec. de arame, si 1 lemnu petrificatu. — D. Nic. Petroviciu in Hatiegu, 1 pelicanu implutu. — D. Lad. Selagianu din Buciumu, 1 minera cristalisata. — D. Alecs. Marincasiu din Bogdanu, 1 pentenu anticu, 1 detto frantu, si 4 cercuri de bronzu antice. — D. Georg. Costa theol., 2 bucati de pamentu din loculu ce arde diua-noptea cu flacara in tienutul Siarosului micu. — J. Ungureanu, 1 icona a lui M. Aureliu in rame (Kupferstich). — Nic. Florianu gimn., 1 osu petrificatu.

Pentru cari donure pretiosa publica multiemita aduce. — Blasiu, 4. Nov. (nou) 1862.

T. Cipariu, dir. gimn.

CALARETIULU.

Din Siretu si pan' la Prutu
Murgulu apa n'au beutu,
Earba verde n'au pascutu.
De au pascutu in campu vr'o data
Au pascutu earb'a uscata,
Si au beutu apa de balta
Cu glodu negru amestecata.
Tiú, tiú, murgule sbóra
Pan' la verde dumbravióra,
Sajungemu in satu cu sóre
La Floric'a, dulce flóre,
Ce ne'astépta cu mancare
Si cu dulce sarutare.
Tiú, tiú, tiú, murgutiulu meu
Fugi in sboru, cumu dorescu eu,
Calca, murgule, lupesce
Si te aterne epuresce,
Ca ne astépta n batatura
Mandr'a mea cu miere 'n gura,
Se'mi dea mie flori din sinu.
Se'ti dea tie brati de fenu.
(Din poesiele populare ale Domnului
Vasilie Alecsandri.)